

Hétről Hétre

A MAGYAR HIRLAP SZÉPIRODALMI MELLÉKLETE

Akik nem törődnek.

Irta: Kaffka Margit. — A Pesti Napló 1918 december 18-iki számából.

Egy irást, nyilatkozatfelét késszülök köröztetni (majd tudom már én, hogy hol és kik között), mely ilyenformán szólana: "Kijelentem, hogy nem akarok az új kormányzatban vagy általa semminemű hivatalt, állást, sem rangot, pozíciót, pénzt vagy vezető szerepet." — Nem ártana, bár tréfaként hangzik, mert a gyanu gyauja tart vissza ma sok érzékeny tisztességű embert (a legkülömbeket tehát) attól, hogy a felismert jó ügyért szóban vagy írással, tettel vagy áldozással — önzetlenül, szerényen tiszta meggyőződéssel dolgozzanak.

Mert (akár hiszik ma, akár nem) sokan vannak hálaistennek olyanok is, kik bármimemű politikai szereplésre nemcsak alkalmat lannak és születetlenek, de "zu gut"-nak is érzik és elsajnálják magukat. Elsősorban mindazokra gondolok például, kiket valamely egyébfajta szellemi produkció irányában hívott el erős szóval a lélek és a hűtlenséget ahoz szentlélek elleni bűnnek érznek. Igazi költők és vérbeli írók, komoly művészek és a tudomány részletett művelői között mennyien vannak (mindnyája ugyaszólván), akiknek szívéből nőtt, lelkéből lelkendezett mindaz, ami itt történt a közelmúltban és remélhetően a közeljövőben történni fog. S mert így van és mert azt hallják, hogy kevés az ember (megbízható és tiszta mult) a munkára, — mennének készséggel önkéntes közemberül, vinnék a fátylát, tartanák a zászlót, zászlórudat, tennék, amire utasítást kapnak — nem várva s remélve más, mint hogy így ezzel is hamarabb lesz igazságos és új rend e hazában s új igazi haza a világon (mert nem olyan távol e kettő) s akkor megnyugodva térhetnek meg újra csendes asztalukhoz, csendes lámpához vagy halk műtermekbe, rejtek laboratoriumokba, — hol most, ma, a vajadás ez idegeket tépdősö heiteiben — titkos, finom és boldog szertartásaikkal úgy sem áldozhatnának, külön isteneknek áldozni úgy sem tudnának. Hiszen emberek ők is; emberek vagyunk földből lettek és ennek terményeivel élők; most vallást kívánunk tenni arról, hogy maj-

danra megint kiérdemeljük nek-tárunkat és ambróziánkat, melyhez való titkos szent juss az egyetlen kiváltság, mely nem mások elől vesz el valamit, hanem sokak közt oszt szét kincseket. A majdani, közeli, remélt és boldog új világ új rendjében sem képzelünk el magunk számára jobb sorsot, mint hogy lehessünk amikké születünk, de nem megtört és kitartott fölös elődiediként a köz nyakán, hanem megbecsülten és tisztességgel ellátottan munkánk után, ha arra a világnak szüksége, valóban szükségese lesz, — ha pedig nem, ha a születő rend új szelleme sokallaná természetünket és egyéb munkánkban vélné hasznosítani emberi képességeinket, — úgy engedtesék meg majd magunkban, szabad időnkben, titkon farigcsálni dalon vagy történeten, babrálni formán, irkálni, zongieselni halk muzsikán, mert szent és drága hőbortjainkról leszokni semmiképp nem tudunk, akarunk.

Jól tudjuk, hogy soha senki sehol sem lehet Plato amaz álomállama, melyet a "bölcsék" kormányozhatnak; annál kevésbé muzsálapok, finom nemes és tiszta elmék, hajszálodrony idegesek. Ó, más éa különb rátermettségek kellenek ahoz és nem irigyeljük (noha annál inkább tiszteljük) ezeket, kik erre képes-

segeik a eddigi életművük által ma hivatalból hivatottak; kiknek mesterségük, vagy művészetük anyaga, szegényeké (mint nekünk azó, vagy szín, avagy kő) — az ember, a tömegbeli ember. Most ők vannak soron és e sor nem könnyű sor; tisztelet érte és féltő, hálás rokonszeny; s ha azt mondják: "ember kell", rendelkezzenek egy ideig velünk, nem vagyunk legrosszabb elem; de vegyék tudomásul, hogy nem akarunk, nem akarunk — még csak képviselők sem akarunk a netaláni új parlamentben lenni.

Oktalan ideig, tulzott idegeség tán mindez, de megvan rá az okunk. Mindenekelőtt itt ugrálnak, itt lábatlankodnak a hivatott politikusok körül a szeméretlenek, a törtető senkik, a cínikus léhák apró parazitái a esunya multnak, — szájas háborus szitók, kegyuri talpnyalók még oly közeli multban; most tulkiabálják a vádoló emlékezést és úgy tesznek, mintha forradalmat, köztársaságot, mindent ők találtak volna ki számunkra. Az új Magyarország friss véru, tiszta teste majd csak kiveti magából e furesa, hut kis cocusokat; de itt a másik had viszont: a hisztériásoké. Ezek nem aljas konle-ök, hanem ideges, nyughatatlan bolondok; belső bizonytalanságokat rémülten rejtegetők: kik,

ha tíz ember összeáll és kiált valamit az utcán, mindjárt és mindig odaugranak tizenegyediknek, kitépik a zászlót az elsőnek kezéből, ők akarják vinni, mindenkit tulkiáltani és a szomorú csak az, hogy egészen mindegy, mit kiáltanak; ezek üvöltötték vala legszilajabbul, hogy éljen a háboru, a nagyszerű, a "férfias", a filozófiás és erkölcsjavító Háboru. Itt van aztán harmadikul a nagyképek humoros tábora. A minden lében kanál politikai műkedvelőké, politikusok "jóbarátai"-é, kik félig hunyt, bágytag szemekkel jönnek egy hadirütea zsurra és epedőn kiáltanak fel: "Ó mily jó itt, e kies szigeten; mily jó jó Önöknek magánéletet élni". — "Szörnyű, szörnyű sok munka". — "Egész éjjel kinlódtam és törtem a fejem és nem sikerült egy adminisztratív államtitkárt találnom".

— Ugy-e, nagyon sok a munka? — kérdeztem minap egy tényleges minisztertől. "Nem éppen munka ma még, inkább sok izgalom" — felelte komolyan és egyszerűen. De a fontoskodók, az ártatlan tetazelgők nem kiesinytábora fuldoklik a "munká"-ban. Végezetül pedig itt vannak az igazán hivatottak és igazán jogosultak, akik most életművük csuszára érve, szemerkés gúnynyal mosolyogják meg e sokféle furesa törtétest és aki érzékeny, észreveszi s nem kívánná magáravenni az ilyen mosolyt. Hogy így aztán a szerények, noha jobbak félrehuzódást mégis a nyegléket, a nagyszájú tudatlanokat veti majd a vezetők eleibe néhez választásra — ez, (hiába) az ő gondjuk s majd csak megbirkóznak velé ez új, drágább haza javára; ámde mi, akik nem szeretnénk egy látszatért megundorodni magunktól, sem félreérteti tisztességes emberektől, fenne kiáltjuk és kötelezzük magunkat: semmit sem akarunk. Csak éppen hogy ennek a vajudva születő drága kis országnak ügye ezentul a mi ügyünk is, szerethetjük végre úgy, mint házunkat, most már szerethetjük szívvel, mert házunk, portánk, otthonunk lesz, új rendje rendünk, barátunk, ellensége ellenségünk; és ha dolgozunk érte: magunkért, és testvéreikért dolgozunk.

ANYUSKA RÉGI KEPE.

Anyuska régi képe. Jaj de édes.
Itt oly fiatal még Tizenhat éves.
Mellén egy nagy elefántesontkereszt.
De dus, komoly haján, bársony ruháján.
Titkos jóvendők szenevedése rezg.
Keze ölében álmódosva nyugszik
Karperecek, gyűrük sulya alatt
És könnyen az asztalra könyökölve,
Feje előrebillen hallgatag.

Oly idegen így. Olyan ismeretlen.
Tündéri ábrándok menyasszonya.
Csak a szeme nevet rám ismerősen,
Két mélabus, merengő viola,
Csak két szemében ismerek magamra,
Mely eljövendő álmoktól homályos
S rettegve a bus végtelenbe dermed.

A lelkem már körötte szálldo,
KOSZTOLÁNYI DEZSŐ.

Lohengrin halála.

IRTA: MOLNÁR FERENC.

LOHENGRIN fiatal volt és tenorhangon énekelt. Aztán gyors egymásutánban négy nagy pofont kapott az életől, s ekkor áttért a csöndes baritonra. Megesendésedett, megkopott, s felment Budára lakni, egy kis szobába, melynek ablakából lelátott a Dunára. A szobát nem tudta fizetni, a cipője rongyos volt, ha göres volt a lakcipője zsinórján. Reggel feküdt, este kelt, kávé ebédelt, szivart vacsorázott, sohasem volt ébren, sohasem aludt, aprópénzből élt.

Egyszer hazafelé handukolt a Kerepesi-útról. A nap, gyermekeim, a keleti pályaudvar fölött kel fel. Tehát Lohengrin hátat fordított a felkelő napnak. Így tesz az, aki Budára megy. A háta mögött nagyon bátortalanul derengett már, de előtte még sötét volt. Általában az jellemezte Lohengrint, hogy a háta mögött derengett. Előtte, amerről csak nézett, sötét volt mindig.

Nem, nem volt réteg. Csak könnyű volt az italtól. Nagyokat lélegzett, s úgy érezte, hogy nem a lába viszi, hanem a feje. A feje, mint valami súly, huzta előre. De boldogan mosolygott, mert volt a szobájában egy paradívises üveg, tele törkölypálinkával.

Mikor hamart a kis budai szobába, ledobta a télikabátját. Ennek még finom vatelin bélelése volt, selyemmel bevonva. Ez még a tenoridőkből maradt. Ledobta az ágyra a kárpuzáglászott. Szaglás után jött rá, hogy nagyon hideg van. Míg az, mikor egy kis gyantaszag röpke a levegőben. Akkor fa ég a kis kályhában.

— De fogok fűteni — mondta Lohengrin és a kályhára nézett. A kis vaskályha a sarokban állott és olyan volt, mint egy nagyobb-fajta ellender-skatulya. Négy vékony lábca állott, két ajtaja volt és csöndesen kályhacső nyult fel belőle majdnem a mennyezig, ott aztán meggondolta magát és befordult a falba.

Lohengrin vette a tegnapi újságot és belegyöttesítte a kályhába, a felső ajtón. Leanyoma a rostélyra. Aztán aprófát tett rá, sokat. Aztán keményfát, amennyi csak belefért.

— Ma kimulathatód magad — mondta a kályhának. — Ma jól élhetek.

Meggyújtotta a papírokat, azéket huzott a kályha ajtója és ivott a szeszéből. Most patogni kezdett az aprófa. Papirospernye szaladt fel a bádagesövön, ez furesán zörgött. Ma egy-kettőre tűz volt a kályhában, lármás, piros tűz. Lohengrin úgy érezte, hogy most nincs egyedül. Boldog volt és nézte a kályhát. A kis fekete skatulya azonban mintha becsuszakodott volna. A reggeli álmából verték fel, amikor legjobban aludt, üres hassal, hidegen. Most dohogott, haragudott, sőt ki is kopott Lohengrin felé, aki elkapta lábát a szikra elől.

— Na, na! — mondta. — Nem kell haragudnia.

És kinyitván a felső ajtót, lepiszkálta a fát az elégett papíros helyére, fölfürte pedig anyai sze-

net rakott, amennyit csak birt.

— Majd adok én neked! — mondotta fenyegető hangon.

És kinevette a kályhát, amely tehetetlen haraggal puffogott a sarokban. Most már olyan volt, mint valami mérges kis állat. Villogó szemmel nézett a fiura. Morgott, esöndes, fojtott ugatás hallatszott belőle. Aztán meg, mintha valami láthatatlan óramű boldogult volna meg benne; ketyegni, kopogni kezdett a melegező vaspléh.

A fiu ivott és nevetett:

— Haragszol? Pukkadj meg.

Szembeült vele, zavaros szemmel nézte, mert most már részeg volt. Csufolta, ugratta. A nyelvét öltötte feléje:

— Nagyon megtömtetek? Ne-sze még!

És rakott rá szenet, szép fekete szenet, vagy három vakanállal. Most elhallgatott a kis fekete skatulya.

— Sok, mi? Nem tudott lenyelni?

Megpiszkálta a rostélyt, hogy levegőt kapjon a szék. Aztán nagyon furesán mosolygott. Csöndesen mondta:

— Ne mondd, hogy rosszul élsz. A szegény kopott lovag kályhája vagy. Grálvitézni szolgálsz. Szerelmes voltam a királyi szűzbe, de már nem vagyok. Mert én most részeg vagyok és elfelejttem a szeretőmet. De be fogsz té is rugni, fekete kutya. Berugatlak.

Óvatosan kinyitotta a felső ajtót. Belső sűrű füst kavargott. A szén még nem kapott lángra. De hogy az ajtó kinyílt, fellobbant, és kiesapott a nagy sárga, kormosszerű láng, a fiu kezére.

Lohengrin elkapta a kezét. Megnézte.

— Megharapott a szemtelen — mondta halkán.

De akkor benn már főtt, forrott, égett a szén. Egyre szurósabban nézett ki a tűz az ajtóhasadékán. Határtalanul dühös volt a kis kályha, de hiába, nem tehetett róla, szép lassan berugott a széntől, amit a fiu beléje gyömöszölt.

— Igyál pajtás! — mondta neki.

A cső izzani kezdett. És a patogás, dorombolás helyébe fojtott zugás, vontatott dohogás lépett. Lassan átpirósodott a teteje a fekete kutyának. És ötholt szemé volt már és mind esillogva nézett a fiura. A fiu mosolygott, egyre mosolygott, talán ez hozta ki sodrából a fekete kutyát. Látható volt, hogy elugornék a helyéről, ha a bádageső fogva nem tartaná. Kinyitná vasszáját és tűzcső torkát tátná a fehér fiu felé. Rázza a düh, valami alig látható, reszkető kis táncot járt vékony lábain, folyton ugatott benne a tűz és a fiu egyre nevette, meg is rugta és tömte bele a szenet.

— Aki haragszik, annak nincs igaza — mondta neki, feddőleg emelve fel ujját.

Aztán megtörölte a homlokát. A kis szobában égett a levegő. Az ablak izzadt.

— Nekem mindegy — mondta a fiu a kályhának — ezzel engem nem bosszantsz. Legföljebb még jobban berugatlak!

És megint tett rá szenet. Olyan volt a fekete kutya torka most, mint a pokol. Egő hő esapott ki belőle, mikor nyílt az ajtaja. A beléje hullott szén rögtön lángrakapott a parázon. A

cső alsó negyede pirosan izzott. Mint valami bibornoki sapka, olyan volt a fedő. Rákvörös, áttetsző. És a fekete kutya most hörgött, huhogott, fenyegetőleg mordult egyre nagyobbakat, úgy, hogy a fiu végre is dühbe jött.

— Elég volt! — kiáltott rá.

És egy mozdulattal megcsavarta a csövön azt a kulesot, amely a csövet elzárja, a levegőt kirekeszti a kályhából.

Hirtelen elhallgatott a fekete kutya. A fiu hanyatt vetette magát a kanapén, úgy nézte. Élvezte, hogy a berugott kályha most elbódult, hogy kizárta belőle a levegőt. Aztán kinyitotta az ajtaját. Benézett a parázsra, ami fölött kis kék lángok jártak. Aztán megint lefeküdt.

Felriadt. Ijedten nézett a kályha felé, de megnyugodott.

— Nem jöhet ide — mondta csöndesen. Tudta, hogy halálosan megsértette a kis filisztert, kiesufolta, megrugta és becsipette. És most látta, hogy a beléje fojtott parázs hunyorgatva, ravasul néz rá. Ráméredt:

— Mit akarsz tőlem?

Vigyorgott feléje a fekete kutya. A fedője kihűlt és megfeketedett. De vigyorgott, komiszul, kegyetlenül, félig lehunyt szemmel a kis hasadékokon, és kék láng szállongott a parázs fölött, olyan, mint amilyen az asszony szemében kélik hidegen, mikor elárul minket.

Csönd volt. Lohengrinnek bosszúfűrtős szőke feje leesklott, lelógott a divánról. Kábult volt. Hosszú ideig feküdt így, aztán egészen halkán mondta a kályhának:

— Ne isléj velem... te... egészen elcsúszkál...

Fel akarta emelni a fejét, de nem tudta. Letesüdt hát a földre és végig feküdt a szőnyegen. Bódultan, félhaszonnal nézte a fekete kutyát.

— Megfojtasz — mondta.

A fülében muzsikálni kezdett valami halk ének. Fiatal arca most megvénült, fájdalommal komolyodott. Rettenetes nagyokat lélezett.

— Kár értem — mondta. — Én szegény szőke fejem. Én szegény kék szemem. Én szegény fiatal életem.

A piszkos padlóra tette fehér arcát. Már ő is csak félhaszonnal nézett a fekete kutya felé. Az most már sötéten állott a helyén, s a paráznak sötét biborszine volt. A kék láng, az még mindig ott járt, bolygott fölötte. A hasadékok merően, kérihetetlenül néztek a fiura.

Lohengrin még egyszer fölcselelte fáradt szemét. A tenorcsendökre gondolt. De hirtelen, még egyszer feléje lélezte mérgét a fekete kutya és erre Lohengrin lehunyt a szemét. Örök álmok kóborogtak a fejében. Elkábult. Fria piros szőke a piszkosra taposott deszkához tapadt. És most ránevetett nagy, szögletes, anérszagu szájával a fekete vaskutya.

Lohengrin most végleg elfelejtette szép szeretőjét, meghalt.

HÁBORUS HIREK.

Háborus hírek bontogatják
Véres sáskókat.
Fölverve mindenütt nyugalmát
A nemzet millióinak.
Ez lesz a harc! Vén Európa
Térképe megújul;
Mi létre jött egy század óta,
Gőzölgő vérbe ful.

Ez lesz a harc! Hozzá hasonlót
Nem láttak az emberek.
Lakmározhatnak majd a holtak,
Minden családban lesz halott.
Kivétel az ifjúság, rohognak
Az árva, örvények.
Gyönyöre a hatalmasságoknak,
Háboru a neved!

Magyarország hallgatva várja,
Hogy hova rendelik.
Mely nép ellen száll majd csatára?...
Nem tudja, hogy melyik.
Mi magyarok csak a parancsra
Várunk; mindegy nekünk.
Megyünk mészára, szára, franczra...
Nem kérjük, csak megyünk.

KEVICSKY GYULA.

(Mi azonban egy kicsit maradjunk felháborítva?... De hiszen azzal is elintézi mint emnek az új masinának a jogosságát, kezik-e idővel a prokatorok iródban valaki, még egyelőre kíváncsiak, hogy nem jelent-e találmán!

...Ime, az új masina, amit ki kellett lettek kérdése."

mányas tere a program, az már a rész-miként állapították meg a belügyi kor-

Es hogy a főprogramponkon belül es a monarchikus politikát. Kül és nyitán támogatni kész a dicsőitkus nemzeti érdekeket, másfelől fenntartás nél- egyelői természetesen védi a magyar

Es az a magyar politika, amely midőn ben való kereskedelmi mérlege között. Pittasék a két államnak egymással szem- molást várnak, hogy a partás megáll- területeken, egyelőre elhanyagolási és lesza- ge. Egyeses várnak a kifizetéssel határos az aranyfedezet és a deviza-politika egyse- his meggyezze. A pénzügyi rendszer egyse- molcsotterésről, Bojkott kizárta. Tartá- tenik a tőke és a munkások partásos gyu- tányosan megállapítandók. Gondoskodás tör- gyarország. A természeti érdekezték mel- tetes gurája volna Ausztria, a keltie Ma-

- 138 -

- 146 -

államtitkárt is esinált volna belőle!... Szerencséseje volt azonban Káldosnak ebben is: Kovács Antal nem vállalkozott.

A dolog úgy történt, hogy sürgönyöz- tetett neki Almásra: jöjjön azonnal!

Jött is a Totyi azonnal Kora reggel, még szellőztetett az öreg Bálint, Kovács An- tal már ott ült abban a bizonyos fekete sza- lonkában, fekete keztyűvel kezén, a mi- niszterelnöki várakozóteremben. Mondha- tatlanul feszélyezték őt, mintha kriptában ült volna, a néhai kegyelmes urak falon so- rakozó arképei; öliben volt a csomag, amin látszott, hogy két gyertyatartó van benne.

Káldos maga nyitott ki hozzá.

— Isten hozott, Totyikám! — s karon- fogvást vezetett be magához. — Látom, el- hoztad a gyertyatartókat is?!

Kovács Antal hebegett, hogy igen, me- gint szükség van egy kicsit a gyertyatar- tókra! Azt nem mondta, hogy ez a váratlan meghívás, a vasút, a kocsis s a többi: pénzbe kerül ez mind, ha ilyen azonnal kell jönni, Almásról!

Azután elhülve hallgatta a kegyelmes ur ajánlatát.

Homlokát kiverte a verejték, szemé- könybe lábadt...

- 143 -

terelnök, Káldos Imre férfiasan határozott s példátlanul bátor magatartásának, nem ké- telkedünk, hogy valóban új korszak küszö- bére érkezünk: a nemzet ezuttal kivivand- ja jogait!"

Es megindult a bucsujárás...

Apránként szárnyarakeltek a szokásos legendák.

Milyen döntő, kemény magatartás ta- nusított Káldos! Olyan férfias magyar szót még nem igen hallottak a Burg falai!

Egy tárca híján együtt is volt már a kabinet, amikor bizalmas körökben, suttog- va, a beavatottak egyéb legendát is kezíttek mesélgetni. Ha nem csalódnak éppen a még betöltésre várakozó tárca egyik csalódott várományosa indította el, hogy valójában milyen is volt az a karácsonyi audiencia ott a Burghban!

...A kormány ajánlására designált mi- niszterelnököt, iróasztala mellett állva, szí- vélyesen fogadta a felség.

"Foglaljunk helyet!" — szólott kegye- sen a király, magyarul.

Leültek.

— "Mi a véleménye a helyzetről?" — hangzott a hagyományos kérdés.

Káldos megkezdte előadását. Beszélt,

nyerneket... Védelm és külügyi képviselők közösetegének összehangja...
 De ami a leglényesebb:
 „Mindemk áltami egységet teljeseen befejezett és önálló gazdasági egységet is képvisel, azonban a közös uralkodó alatt egy magasabb monarchikus egységben folyó élet és a tartós védelmi — és harci szövetség el-ső sorban egymástól követeli meg a gazdasági érdekek teljes és lojális méltánylását. Ennek a kölcsönös méltánylás összehangjának is az uralkodó személye a legtöbb rangiája, akiknek szempontjából a két állami egység közgazdasági politikája, mint harmonizát töltetkező magasabb közösség jelenkzik, amely azonban két érdekszférára oszlik: a keleti vagyis magyar birodalmi érdekszférára és a nyugoti, vagyis osztrák birodalmi érdekszférára.
 A keleti piacon közvetítő Magyarország, a nyugoti Ausztria Ausztria konzumálja Magyarország nyers terményeit és a feleslegnek nyugotra való elhelyezéséből a kereskedelmi hasznót ő huzza, — Magyarország konzumálja Ausztria ipari cikkeit és a feleslegnek a keleti piacokon való elhelyezéséből a kereskedelmi haszon Magyarország szágé. A nyugattal való külföldi összeköt-

— 137 —

— 144 —

beszélt, de még mondókája feléhez sem érkezett, — a felség fölállott, sarkantyuját összependítve, kezével szeliden de határozottan az íróasztalra legyintett s így szólt: „Ich habe mir die Sache überlegt. Sie sind der Ministerpreasident!”

És azután is, rendesen németül kapta meg utasításait Káldos Imre, aki egyike lett a legmaradandóbb és legszerencsésebb magyar miniszterenököknek; igen kitünő szakminiszternek bizonyult Torday Dénes is.

Nem hallgathatjuk el, hogy a magyar Cincinnátus, idejekorán belátogatott Bezdédy is Torday Déneshez.

Természetesen: szívből gratulált az új kegyelmes urnak s nyomban megkérdezte azt is:

— Velem mi lesz, kegyelmes uram?

— Te lehetnél most, kérlek, az alakítandó ellenzék vezére, ha valamivel bátrabb lettél volna abban az ominózus brosurában. De csupa kép és képl! Merő: ha és ha!... Tőled forradalmi hangot várt az ország s te allegóriákat zengtél. De hát most már mindegy, öregem! Az ügyészségnél, légy nyugodt, eligazítjuk a dolgodat... A bro-

— 145 —

sura különben, szépen van megírva, az bizonyos. Stílusod remek!

— Bocsánat, kegyelmes uram, de te engem miniszterséggel biztattál! Mellém állasz, azt ígérted!?

— A viszonyok, édes jó Miskám, a viszonyok! Bécs nem akarja megbocsátani Rodóstót... De ne irigyelj bennünket. Tömrdek gond és hercehurca várakozik itt reánk. Ezek az irgalmatlan téli választások!... Te, öregem, szép nyugodtan dolgozol odahaza Kátán s tied az erkölcsi diadal.

Ez a „Válság” története, amihez hozzátartozik, hogy Torday fáradhatatlan apostolából, Fejes urból lett a Lipótváros egyik legkeresettebb közjegyzője; szívesen hangoztatja, hogy ő teljesen visszavonult a politikától, de a déli órákban meg-megjelenik a Kossuth Lajos-utcai korzón, ahol nagyszámu ismerősei a befolyásos férfiakat megillető mély tiszteletel köszöntik őt.

Igaz! még valamit!... Kovács Totyi, az ezüst gyertyatartókkal!...

Az almási derék jegyzőről bizony nem feledkezett meg az új miniszterelnök; bármint ellenezte miniszterétársá, Torday Dénes, ő maga mellé óhajtotta venni azt a megbízható, becsületes embert. Talán még

lehet
bajt
dig a
csána
F
F
tereln
ták
kor s

mal magyarul szólott hozzá, — nyilván ma-
gyar lesz a lehallgatás nyelve ezáltal is,
aminek, bár tudott németül, öröndett Kál-
dos, mert mégis csak jobban tudjuk mi az
ilyesmit a magunk nyelvén.
Erre kufárvárt megáll a vonat s bele-
pett hozzá a fülkébe... Torday.
Mintha a községben előre megállapított
találkozóra érkeznek, olyan elmozdulatnak,
olyan kedélyesen üdvözölte a deznált mi-
nisterelnöket.
Káldos Imre zavartan, már szinte men-
tegetőzött és szeretne volna elugrani, mint
a csinyen ért nebuló, azt a német lapot.
— Légy meggyőződve, kérlek, csupán
a legfelsőbb helyről reám rótt, a mindenki-
vel szemben köztelen diszkreció —
— Ah, természetesen! — mosolygott
Torday Dénes. — Képpen azért volt szük-
séges, hogy én előbb értesüljek meghívá-
sodról... De most, lassunk gyorsan mun-
kához. Ez a program is, — és kezébe vet-
te a német lapot, — mihelyt kormányala-
kítás bázisának ajánlod föl, jelentékeny
módosításokra és kiegészítésekre szorult. Tüd-
nünk kell, mennyi benne a hangulatkezelő
rés, tudnunk: mi az eszményi cél s mi az,
ami, bizalmas megállapodás alapján, meg-

lehet mindig megmondani. Több kárt, meg-
bajt csinálnék én itt, mint hasznot. Azt pe-
dig az én lelkiismeretem nem bírná, bo-
csánatot kérek...

És nem, nem maradt ott a Totyi.

Ha néki ígérték volna az egész minisz-
terelnöki palotát, ha az egész várat neki ad-
ták volna a Gellérthegygyel együtt: ak-
kor se.

(VÉGE.)

is valósítható belőle. Bizonyos nemzeti viv-
mányok nélkül hazatérnünk lehetetlen. Ve-
gyük tehát előbb sorra, mit ígérték eddig
a kormányok, hogy mi valami újabbat ígér-
hessünk. Most a közgazdasági kérdésekben
legfelcsigázottabb a várakozás s ezen épül
ez a tervezet is. Helyesnek tartanám tehát
részéről, ha —

És beszélt, beszélt, már Bécsbe érke-
tek, még egyre beszélt Torday. Micsoda ko-
ponya!...

A többi pedig már most csudálatosan
gyorsan ment.

Pénteken Káldos Imre zsebében vol-
tak a netalán szükséges okmányok (házfel-
osztás, stb.) s a péntek esti lapok már kö-
szölték a nagy hírt, közölték, természetesen,
azt is, hogy a hű Torday is Bécsben van.

Péntek este érkeztek haza.

Olyan szótlanul, olyan leverten ült a
fülkében Káldos Imre, mint a vigadói ünnep
után. Torday jóízűen szundikált.

Egyelőre, nem volt semmi mondandó-
juk egymásnak.

— A kereskedelmi tárcát kire bizzuk?
— kérdezte félálomban, Torday.

— A tárcára kapsz embert, — felelt.

Bar életben nem először jelent meg a feleség előtt: bizonyos izgalmat érzett. Is- mert és tapasztalta a bűves uralkodó atyai- azt a jószágosan lehangolt, a színe előtt meg- jelenket valósággyal gyámoltó kegyes mo- dorát. A feleséges ur eddig, minden alkalom

Káldos elhelyezkedett a falékben, ma- gára csukta az ajtó s a Torday-féle interjú- alapos tanulmányozásához fogott, minden részleteiben megfontolva, mit és mennyit is- mer el abból magának a legfelsőbb kihal- kátáson, ahol hagyományos szokás szerint megkérdezik: "Mi a véleménye a helyzet- től?"

Az interjú vasárnap reggel jelent meg a bécsi nagy lapban. Kedden, karcsóny másodnapján, a bukott kormány egyik bizalmasa látogatást tett Káldos Istennek, aki másnap, szerda- n a leggyorsabb vonattal utra kelt. Bécsebe. A pályaház nagy csarnokában, de csak egy pillanatra, mintha ismerős arcot látott volna: Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

Fejes ur, a Torday rohadvezetője!...

— 139 —

— 142 —

Káldos. — De a többséget hol veszed?! Lesz-e többség?

Torday megvigasztalta a sonka törté- netével.

— Illés bácsinak vendége került vacso- rára. Egy hatalmas sonkát tálatatott, de akkora sonkát, hogy szinte rogyott alatta az asztal. Micsoda sonka! — csudálkozott a vendég. — ki eszi meg ezt a tömérdek son- kát?! "Ne félj, öcsém, — mondotta Illés bá- csi, — akad huncut mindig, aki a sonkát megeszi!"

Itthon a pályaházban, mintha az egész székesfőváros odatódulását kellett volna rendbentartani: kivonult nagyszámu rend- őrség, lovasrendőrök is voltak, — pedig nem tódult oda az egész székesfőváros. Csak az újságírók s közöttük lázasan tevékeny- kedett Fejes ur.

— Publikum nincs! — szólt fanyarul, Káldos.

— Majd lesz, — mosolygott a legbölc- sebb patagóniai.

A sajtó "várakozási álláspontra helyez- kedett."

Harmadnapra azonban, két vezető or- gánium már teljesen megbízható forrásból jelentette, hogy "hála a designált minisz-

— 147 —

Es szép alázatosan, — mert ezt a fe- lesége nagyon meghagyta neki! — megkér- te a kegyelmes urat, hogy ne feledkeznek meg a gyermekekről!

— Te nem értettél meg engem! A gye- rekek dolga is rendben lesz így, de nem hallottad: arról van szó, hogy idejöttök Al- másról mindnyájan! Te leszel, egyelőre, a magántitkárom!

Kovács Antal verejtékező homlokát tö- rülgette.

— Oh, Istenem, az nem lehet! Nem ar- ravaló vagyok én. Akármit beszél a felesé- gem, én ezt nem tudom. Ezt én, bocsánatot kérek, én nem tanultam, én nem tudom, én ezt nem vállalhatom... Oh, a feleségem, az más! Ő erős asszony, hála Istennek. Ha ő lehetne?!... De ő nem lehet itt hivatalnok. Én, hiába is erőlködném ilyen első helyen. Én csak a tucátba születtem... Borzasztó lesz odahaza megint egy darabig, ha meg- tudja a feleségem, hogy ilyen gyáva va- gyok! Talán nem is merem bevallani neki!... De én, bocsánatot kérek, én nagyon szépen köszönöm is, én csak olyast merek elvál- lalni, amit tudok. Ezt sohase tudnám! Itt mindenkinek a kedviben kell járni, min- denkinek mást kell mondani, az igazat se

MIKOR kin- Népszinhá- gasztóan szöke- kívül-belül egy- ház előtt és ne- selyát alkalm- esumosoly félb-

— Így ni... sérhet tovább- vagyok.

— Hát itt l- kérdezte a ber.

— Itt!

— És az angya- áradozással tet-

— Soha még- böném nem ve- a megtestesült- Olyan ötletei- lirai kötőnek é- egy zongorav- csinál, az csup- hogó versek, tok. Most egy- nála... azt fo-

— Megvárna- félénken a M- Mi jut az- tett a naiva. — én olyan könny- hen? Amig mi- gunkat, az is- Csak azután ke- no és hogy az- csak az egék t-

— Legalább- a kapu alá, — ifju.

— Istenem, dett a naiva, — Luci, ne — Hát jó... alá, — azólt- sal.

Benn a sötét- bus ifju nyako- szet e gömbö- olyan hévvel s- mintha a lelket- préselni. Azutá- dul, azomórnan- nek minden sz- dalmával. Lucie- mét, egy kicsit- relmes ifju kar- kibontakozott- mosolyával (cél- előre) az ifjut

— De most- igérje meg lov- nem ólálkodik- szépen el innen

— Jó ígére- tom?

— A hét vég- vő hét elején, zám!

Ezzel már el- házban, mig a- nézett utána.

Nyájas olvas- dolgot? Ez a m- én voltam. Én- angyali naivát- pu alá és ugya- az, aki a kapu- és megmondola- Lovagi szavama- hogy nem fog- vagi szavamat! hallottál-e már- Ugy mentem e- valami hősi cse- volna el. És

A szabóné.

IRTA: HELTAI JENŐ.

MIKOR kinn voltak a külső Népszínház-utcában, az agasztóan szöke naiva megállt egy kívül-belül egyaránt sötét, nagy ház előtt és negyedik számú mosolyát alkalmazva (angyali bucsumosoly félbalra), így szólt:

— Így ni... most már nem kísérhet tovább. Én már helyben vagyok.

— Hát itt lakik a szabónéja? — kérdezte a mélabus fiatalember.

— Itt!

És az angyali naiva fölösleges áradozással tette hozzá:

— Soha még ilyen kitünő szabóném nem volt. Ez az asszony a megtestesült izlés és lelemény. Olyan ötletei vannak, mint egy lírai költőnek és olyan ujjai, mint egy zongoravirtuóznak. Amit csinál, az csupa szín és illat, suhogó versek, csillámló hangulatok. Most egy elégiát rendeltem nála... azt fogom próbálni.

— Megvárnám magát, — szólt félénken a Mélabus.

— Mi jut az eszébe? — nevetett a naiva. — Azt hiszi, hogy én olyan könnyen szabadulok innen? Amig mi kipletykázunk magunkat, az is eltart egy óráig. Csak aztán kezdünk próbálni... no és hogy az meddig tart, azt csak az égek tudják! No pá!

— Legalább hadd kísérjem be a kapu alá, — könyörgött az ifju.

— Istenem, — türelmetlenkedett a naiva, — de hát minek!

— Luci, ne legyen kegyetlen!

— Hát jó... de csak a kapu alá, — szólt a naiva megadásal.

Benn a sötét kapualjban a mélabus ifju nyakon ölelte a Művészet e gömbölyű papnőjét és olyan hévvel szoritotta magához, mintha a lelkét akarná belőle kipréselni. Azután megcsókolta vadul, szomorúan, husz éves szívének minden szerelmével és fájdalommal. Luci behunyta a szemét, egy kicsit vergődött a szerelmes ifju karjai között, aztán kibontakozott és hatodik számú mosolyával (előtudatos tébolyítás előre) az ifjút a pokolba küldte.

— De most már menjen. És ígérje meg lovagi szavára, hogy nem ólálkodik itt, hanem megy szépen el innen.

— Jó ígérem... de mikor látom?

— A hét végén... vagy a jövő hét elején, jöjjön föl hozzám!

Ezzel már el is tünt a lépcsőházban, míg az ifju szomorúan nézett utána.

Nyájas olvasó, mit szépségek a dolgot? Ez a mélabus fiatalember én voltam. Én voltam az, aki az angyali naivát bekísértem a kapu alá és ugyancsak én voltam az, aki a kapu alól emelt fölvel és meggondolatlanul távoztam. Lovagi szavamat adtam Lucinak, hogy nem fogok ólálkodik. Lovagi szavamat! Nyájas olvasó, hallottál-e már ilyen badarságot? Ugy mentem el onnan, mintha valami hősi cselekedet követtem volna el. És azt hittem, hogy

gentleman vagyok, pedig ló voltam.

Azonban mindegy. Nincs logaritmus-tábla, amelynek segítségével ki lehetne számítani, milyen buta tud lenni egy szerelmes ember, életének bármely korában. Nincs az a maszlag, amelyet a gyermek jóhiszeműségével és felséges, gyanútlan derűjével be ne szedne. Ilyenkor valami nagyszabású, szinte földöntúli hülyeségek leledzik, amely győzhetetlen bizalommal van súlyosbítva. Bonyolítja a dolgot az is, hogy az asszonyok minden szerelmesüket lovaggá ütik. Ez azért történik, hogy utóbb a lovagiasságára hivatkozassanak, ami néha nagyon kellemetlen, de mindig bekövetkezik. Röviden: az ember némi megfontolás után úgy érzi magát, mintha olyan ruhában járna, amelyet nem neki csináltak, amely hol szűk, hol bő, de mindenképpen kényelmetlen és minden irányban tiltja a szabad mozgást.

Szóval, én, mint lovag, beszédtem a szabónét és a szarvasmarha isteni fölényével távoztam a helyszínéről. Még csak azon sem elmélkedtem, miért megy Luci este nyolc órakor a szabónéhoz és miért lakik ez a varázslatos szabóné kinn a külső Népszínház-utcában, az előkelő forgalmi igényeknek éppen nem megfelelő, sötét, öreg házban? De hát Luci maga mondta, hogy ennek a szabónénak olyan ötletei vannak, mint egy lírai költőnek, hát ha ez a ház is ilyen lírai ötlet?

Azért nem tagadom, hogy utóbb vagy két év múlva, mégis csak gyanakodtam valamelyest. De csak amolyan tisztességes gyanakodással, mely legfőképpen abban mert kételkedni, hogy Luci a szabónéjához ment. Hogy kihez ment hát Luci, ha nem a szabónéjához — ennek a kutatásába már nem mertem belemerülni...

II.

Hat év múlva.

A külső Fülemlé-utca egy elsőemeleti legénylakásában igaztalan jár föl-afá egy fiatalember. Néha előveszi hétékoronás aluminium-zsebórát és az időt kíméli. Hét óra. A fiatalember, aki amúgy is ideges, határozottan nyugtalanodni kezd. Még egyszer körülseméli a szobát. A nem túlságosan pazar berendezést egy nagy rózsabokrétára nyitja. A frissen tépett sárga rózsák anyag előkelőséggel pihennek a pamlag előtt egy asztalkán, egy palack medeira és néhány inkább bálom megegyezzer egy egymáshoz szorított, mint akkor a kapualj-szánalmas piszkos társaságban. Minden arra vall, hogy a fiatalember szerelmi kaland előtt áll.

Én megcsókoltam és megpróbáltam vallom be, hogy a fiatalember ismét én vagyok. És akít várok, az Luci, akibe hat év-

vel azelőtt szerelmes voltam, akivel közben sikerült összevesznem, kibékülnöm, újra összevesznem, újra kibékülnöm és végre egy merész fordulattal végleg beszüntetni az ismeretséget. Nagyon természetes, hogy ezen az alapon azután újra ismerkedtünk egymással. És Luci, gyenge pillanatainak egyikében, egy királynő leereszkedő kegyességével megígérte, hogy végre valahára megfogja jutalmazni alattvalói hüségemet. És én most úgy álltam a szerelmi esemény előtt, mint a szorgalmas hivatalnok a fizetésemelés, a katona az előléptetés, a költő az akadémiai koszu előtti.

Fél nyolc és Luci még nem mutatkozik.

Kinyitom az ablakot és lenézek a külső Fülemlé-utca. A költői nevű utcában házmeztetek ülnek a kapu előtt és pipáznak. Nyár van. A hatodik határban a villamos esenget. A gázember jön a hosszú fogpiszkálójával és meggyújtja az egyetlen lámpát, amely a külső Fülemlé-utcaiban a világságot terjeszti...

Háromnegyed nyolc...

Az utca torkolatában megjelent Luci. Szőkébb, mint valaha, a járása kecses és ártatlan. De nincs egyedül. Egy fiatalember kíséri. Lassan jönnek és én márdártávlából is látom, hogy a fiatalember szerelmes Luciba. Óvatosan az ablakfüggöny mögé húzódok, de azért nézem őket. Luci úgy jön, mintha semmi köze sem volna ahhoz a házhoz, amelynek a számát tegnap megmondtam neki. A fiatalember pedig csak Lucit nézi. Végre megállunk a ház előtt. Luci ismét a negyedik számú mosolyt alkalmazza (angyali bucsumosoly félbalra), azonban még beszélgetnek. Most belépnek a kapu alá — mindkettő. Két pere múlva a fiatalember egyedül kijön és a szarvasmarha isteni fölényével távozik. Hátra sem néz, de hátulról is beledátok lelkébe, amelybe éppen most rakták is a kötelező lovagiasság alapkövét. És eltűnik a sötétben...

De odakinn már megszólal a csengő, követelősen, parancsolóan.

És én, aki más körülmények között kiröpültem volna az előszobába, most bizonyos lehangoltsággal lépegetek ki. Velem azülett, legyőzhetetlen ostobaságom következtében nem a folyosón várakosó kíváncsok Lucira, hanem a távozó fiatalemberre gondolok. Bizonyos hajtársi részvét fakad a szívemben...

Azonban mégis kinyitom az ajtót és bejön Luci, csábítón, tizenkettedik számú mosolyával az ajkán (beváltott ígért és odaadás féljobbra.)

— Édes, — mondja gyönyörű nevetéssel és átkarolja a nyakamat.

Én megcsókolom és megpróbálom megegyezzer úgy magamhoz szorítani, mint akkor a kapualj-

ban. Mintha a lelkét akarnám kipréselni. De tudja az ördög, nem megy. Azonban mégis a hála és köszönet szavait dadogom, válsztékos kifejezéseket a Bourget modorában. Ezalatt Luci kitünő orra megszimatozza a rózsailatot.

— Rózsák, — mondja, — miközben nemes egyszerűséggel és minden fölszólítás nélkül leteszi a kalapját, a keztyűjét. Én hallgatom. Ő minden átmenet nélkül folytatja:

— Képzeld, van egy kis udvarlóm... Különben nagyon kedves fiú, de sehogyan sem tudtam lerázni a nyakamról. Idáig elkísért... azt mondtam neki, hogy a szabónémhoz megyek!

És ezen elkezdett kacagni édesen, jókedvűen, szinte esodálkozva azon, hogy én nem nevetek vele együtt. Nem, én nem nevettem, ellenben olyan hihetetlenül bamba és szomorú arcot vágtam, hogy ezen még jobban nevetett.

— Mi baja? — kérdezte aztán álmélkodva.

— A szabóné! — mondtam komolyan. — Emlékszik-e, Luci, arra, hogy egyszer én is elkísértem magát a szabónéjához... a külső Népszínház-utca?

Luci rámnézett és könnyedén elpirult. Talán megérezte azt, hogy bennem most mi zug? Hogy egy régi kedves álomom foszlik szét, hogy egy idill romjain ülök, hogy a sötétségben eltűnt fiatalember egy szelíd, szép emlékezet vitte magával. Hogy az egész fiatalaságom, lelkemnek minden hite belebotlott ebbe az egy szóba és kitért a nyakát. Talán megérezte azt, hogy elakarom kergetni, ki akarom dobni.

Némán nézett rám és szemében valami nedvesség csillogott. Talán most hitte el először, hogy szeretem — most, amikor már nem szerettem. És félig sajnálkozó, félig vigasztaló mosollyal, amely mindent bevallott és bocsánatot kért, olyan mosollyal, amely nem volt benne a megszokott és megszámozott mosoly-lajstromában, halkán azt mondta:

— Gyerek!

Én a fejemet ráztam, azzal a méltósággal, amelylyel egy tudós ló rázza a fejét, amikor azt kérdezik tőle, hogy mennyi kétszer kettő?

— Nem vagyok gyerek, — mondtam, — csak azt a fiatalembert sajnálom és benne magamat...

Luci ezen újra nevetett. De most már gögösen, féltékenyen.

— Nincs igaz... Látja, én nem vagyok nagy filozófus, de valamit én is csak konyitok a dolghoz. Hígyje el nekem, hogy az a fiatalember most boldog, amint hogy maga is boldog volt akkor, ugy-e? De hát határtalan boldogság nincs. Az ő boldogsága a földszinten végződött...

És most nagyon bájosan tette hozzá:

— És ha az egyik boldogság a földszinten végződik, miért ne kezdődhetne az első emeleten a másik?

HERÓDIÁS.

REGÉNY. — IRTA: GUSTAVE FLAUBERT.

S ő csakugyan ott találta a leányt a küszöbön, mert elhagyta ágyát, mikor a palota napórája hármát mutatott, tehát ugyanazon pillanatban, melyben ő Jézusnak eszedezett.

Természetesen, vélekedtek a farizeusok, vannak mindennemű praktikák, hatékony füvek! Itt Machaerusban is találunk néha búrászt, mely sebhétté tesz; de a beteget se látva, se érintve meggyógyítani: lehetetlen dolog, ha csak Jézus nem hívja segítségül a Gonoszt.

És Antipas barátai, Galilea főemberei, fejükkel bólogatva ismételték.

— A Gonoszt, igen, igen, a Gonoszt.

Jakab a két asztalor között állván, büszkén és szeliden hallgatott.

Kérték, hogy beszéljen:

— Bizonyítsd meg a hatalmát!

S Jakab meghajította vállát s halk hangon csöndesen, szinte önmagától visszarettenve kérdezte:

— Hát nem tudjátok, hogy ő a Messiás?

A papok egymásra néztek, és Vitellius a szó magyarázatát kérte. A tolmács elébb egy pillanatra gondolkodott rajta.

— Messiásnak hívják őt azt a felasabadítót, aki emg hozza nekik minden javak élvezését, minden népek uralmát. Néhányan azt állították, hogy két ilyen lesz. Az első le fogják győzni Gog és Magog s az Észak démonai, de a második ki fogja irtani a Gonoszt. Fejedelmét s ezt várják százdok óta minden pillanatban.

A papok megegyeztek egymás között s Eleázár kezdett beszélni.

Eleázár is a Messiás Dávid fia lesz és nem egy ácsnak a gyermeke; meg fogja erősíteni a törvényt, és a nazaréti pedig támadja; és, ami a legerősebb ellenér, jöveteleit Éliás megjelenésének kell megelőznie.

Jakab megfelelt:

— Hiszen Éliás eljött!

— Éliás! Éliás! — ismételte a tömeg, a terem tulsó végéig.

Képzeteikben mindannyian egy aggot láttak hollók serege alatt, egy oltárt, melyet villám gyújt fe, a bálványok papjait, kik a hegyi zuhatagokba hullanak.

És az asszonyok, a tribünökön a cériptai özevgyre gondoltak.

Jakab csak annyit mondott, hogy ő tudja. Ő látta! a nép is látta!

— A neve?

Jakab erre hangosan felkiáltott:

— Jochanan!

Antipas ágyára esett vissza, mintha mellbe lökték volna.

A szaducéusok Jakabhoz csődültek. Eleázár pedig szólásra emelkedett.

Mikor a csend helyreállt, Gazevonta köpönyegét s kérdéseket tett, ahogy a bírók szokták.

— Mivel a próféta meghalt... Szavait morgás szakította félbe. Ugy vélték: Éliás csak el-tűnt.

A főpapot felháborította a tömeg zaja, de folytatta beszédét:

— Azt hiszed: feltámadt?

— Miért ne! — mondta Jakab.

A szaducéusok vállukat vonogatták. Jónathás szemét kimeresztve, erőltetett kacagásba kezdett. Nines ostobább dolog, mint az a hit, hogy a test örökéletű lehet és hogy a Proconsul is hallja, egy akkori költő versét, szavalta:

Nec crescit, nec post mortem durare videtur.

De Aulus a triclínium szélére hajolt, verejtékező homlokkal, elzöldült arccal, öklét gyomrára szorítva.

A szaducéusok nagy részvétet mutattak; — másnap megkapták az áldozatok kezelését. — Antipast lesújtotta a kétségbeesés. Vitellius közönyös maradt. Mindamellett heves szorongás fogta el; fiával együtt vagyonát is elveszítén.

Aulus még alighogy befejezte a hányást, már újra enni akart.

— Hozzanak márványreszeléket, naxosi agyagpalát, tengervizet, akármit!... És ha megfürödném?

Havúat vett szájába, aztán, elébb egy tál kommagén és egy sült sárgarigó között habozván, elhatározta, hogy a mézhez nyúl.

Az Ázsiai csak néte ezt a faló-képességet, mely pazar emberről s magasabb rendű fajról tett tanúbizonyságot.

Bikavesét hoztak, majd gözöket, fülemüléket, vágott húsokat szőlőlevélbe takarva; és a papok a feltámadásról vitáztak.

Ammonius, a platonikus Philo tanítványa, ostobáknak tartotta őket s meg is mondta ezt néhány görögnek, akik kigunyolták a jóslatokat.

Marcellus és Jakab megegyeztek.

Az elmondta ennek, mily boldognak érezte magát, mikor a Mithra hitére keresztelték és Jakab meg Jézus követésére hívta fel Marcellust.

A pálma- és tamarinda-borok, sáftiak és byblosziak, amforák-ból elegyítő edényekbe, onnan serlegekbe, a serlegekből a torkokba ömlöttek; a vendégek ösze-vissza fecsegték, minden szív megnyílt.

Jásim zsidó létere sem tagadta már, hogy a csillagokat imádja. Egy aphakai kereskedő bámulatra ragadta a nomádokat, a Hieropolis-i templom csudáit részletezve, s azok meg is kérdezték, mennyibe kerül az odazarándoklás.

Mások eredeti vallásukhoz ragaszkodtak. Egy félig vak germán egy himnust énekelt, mely azt a skandináv sziklafokot dicsőíti, ahol megjelennek az istenek sugárzó arccal; és a szicembéliek nem ettek a gerlice husából az Azima-galamb iránt való tiszteletből.

Többen állva beszélgettek a tere mzköepén, és a lehelletek gőze, a kandeláberek füstjével köddé szűrődött a levegőben. Fánuel a fal mellett ment végig.

Most is a csillagokat vizsgálta, de nem lépett egészen a tetrárka mellé, rettegve a sok olajpecsétől, mely az esszéusok szemében nagy tisztatlanság volt.

A vár kapuján ütések dördültek meg.

A nép már tudta, hogy Jochanan itt tartják fogva. Fáklyás emberek kapaszkodtak fel az ösvényeken; a hegytorkolatban fekete tömeg nyüzsgött s időnként felordítottak:

— Jochanan! Jochanan!

— Minden felforgat — mondta Jónathás.

— Ha folytatja, nem lesz több pénz — tették hozzá a farizeusok.

És kérelmek hangzottak fel:

— Támogass bennünket!

— Tedd ártalmatlanná!

— Elhagyd a vallást!

— Vallástalan, mint a Heródesek mind!

— Nem vagyok olyan hitetlen, mint ti — felelt Antipas.

— Apám építette a templomokat.

Erre a farizeusok, a száműzöttek fiai, Mathias párhivei, családjá vétkével vádolták a tetrárkát.

Hegyes koponyájuk, borzas szikallak volt, gyöngye kezük, tömpe orruk, nagy kerek szemük, bulldog-ábrásatuk. Vagy tizenkét írástudó és templomozó, kik az áldozatok hulladékaiból éltek, egészen az emelvény alá rohantak és késükkel Antipast fenyegették, aki korholta őket; s szaducéusok pedig lagymatagon védelmeztek. Meglátta Manaejt s intett neki, hogy távozzék, mivel Vitellius egész viselkedése azt mutatta, hogy nem érdekli a dolog.

A farizeusok triclíniumukon maradvá, vezetett dühre gyulladtak. Őszeszúrták az előttük lévő falakat, mert a Mecenás kedvére ételét tették eléjük, a vadszamárhúst, ezt a tisztátlan, tiltot ele-delt.

Aulus kigunyolta őket a szármárfej miatt, amelyet, mint mondják, tisztelnek s egyéb csufondáros beszédek kezdett arról, hogy miért vonakodnak a disznóhústól. Bizonyára, mert ez a gonosz állat ölte meg az ő Bacchusukat; pedig ők nagyon szeretik a bort, mivel a templomukban is találtak a rómaiak egy arany szőlőfürtöt.

A papok nem értették Aulus szavait.

Phinész, ki maga is galileai születésű volt, nem akarta lefordítani. Erre a fia irtózatos haragra lobbant, annál is inkább, mivel az Ázsiai megjédt és el-tűnt; az ebéd sem volt inyére, a fogások közönségesek voltak, egyik sem lévén eléggé felcifrászva.

Csak akkor nyugodott meg, mikor látta, hogy szíriai birka-farkot szolgálnak fel, ami nem egyéb zirtömegnél.

Vitellius szemében a zsidók jelleme utálatos volt. Csakugyan Moloch lehetett az istenük, akiknek oltárait látta néhol az uton; és eszébe jutottak a gyermek-áldozatok és annak az embernek

históriája, akik titokban hizlalnak.

Az ő latin szívet elfogta az undor, látván e türelmetlenséget, e képromboló őrzöngést, baromi makaosságukat.

A Proconsul távozni akart. Aulus nem.

Ruháit esipőig letolva, ott fekiüdt egy halom enivaló mögött, sokkal inkább jóllakva, semhogy hozzányulhatott volna, azonban semmi módon nem akart tsvozni mellőle.

A nép felhevülése nöttön nött. Annyira elragadtatták magukat, hogy függetlenségi tervekről beszéltek. Földézték Izráel dicsőségét. Valamennyi hódító meg-lön büntetve eddig: Antigonus, Crassus, Varus...

— Nyomorultak, — mondta a Proconsul; — mert értette a szír nyelvet; a tolmács csak arra való volt, hogy ideje legyen a válaszon gondolkodni.

Antipas gyorsan kirántotta a császár érmét és miután reszkette ránézett, megmutatta a képes oldalát.

Az aranyozot tribün függönyei hirtelen esztváltak és gyertyák fényében, rabazolgák és kőköröcsin-fücskek között megjelent Heródiás, fején asszir mitrával, melyet állszalag erősített meg homlokán; esigába göndörülő haja leomlott a skariát peplosra, mely karjai felett végig be volt hasítva.

A két kőszörnyeteg, mely az Atridák kincsének állataira emlékeztetett, az ajtó két felén mellette állván, hasonlatosak tettek az oroszlanjaival körülvett Cybé-lehez; és az erkély magassáról, serleggel kezében lekiáltott:

— Sokáig éljen a Caesar!

E hódoló felkiáltást ismételték Vitellius, Antipas és a papok. De a terem mélyéből a meglepetés, a csodálkozás moraja hal-latszott fel.

Egy fiatal leány lépett be.

A kékes fátyol alól, mely mel-lét és fejét takarta, áttetszettek szemöldöke iveri, a füllében levő kalcedonok, bőre fehérsége. Vállát galambeszerű selyem burkolta, melyet drágaköves öv szorított derekához. Fekete nadrágos káján mandragorák voltak el-szórva s kolibripihész kis papucsaival nyugtalanul kopogott.

Fenn az emelvényen visszahurta fátyolát. Heródiás volt ez, az egykori, ifjú Heródiás.

Aztán táncolni kezdett.

Lábai egy a másik mögé lépdelték, a lép s a csörgődob rhytmusára. Kerek karjai hirtak valakit, aki folyton el-eimencskült. A leány utána, pillangókönnyűen, mint a kíváncsi Psyche, mint a kóbor lélek — szinte repülni látszott.

Mélyebbhangú flóta gyászos zenéje váltotta fel a csörgöket. A bánat követte a reményt. Mozdulatai sóhajokat fejeztek ki, s egész valója oly sóvárgó fájdalom-tükrözött, hogy nem lehetett tudni, vajjon egy istent sirat-e, vagy öleléstől sír.

(Folytatás a vége köv.)